

20-08-2026

Socialministeriet
Holmens kanal 22
1060 København K

Bemærkninger til værdighedsreformen

SAND – De Hjemløses Landsorganisation takker for muligheden for at afgive høringssvar vedrørende forslag til lov om gennemførelse af værdighedsreformen.

Høringssvaret er udarbejdet med input fra borgere med erfaringer fra hjemløshed til *møde om værdighedsreformen*, i Sundholmen den 16. marts 2026 og afspejler derfor konkrete erfaringer fra målgruppen.

Vedrørende Gadens Huse og mobile udsatte-enheder

Serviceovens § 111 c samt retssikkerhedslovens §9 e, stk. 1

Vi bakker op om etablering af Gadens huse og mobile udsatteenheder. Vi har længe efterspurgt lettere adgang til hjælp. Det er derfor positivt, at der etableres steder, hvor borgere kan henvende sig direkte og få hjælp et sted, uanset borgerens handlekommune.

I den politiske aftale bag lovforslaget, understreges det at brugerorganisationerne skal inddrages i både udvikling og drift af Gadens Huse og de mobile enheder. Det forholder lovforslaget sig imidlertid ikke til.

Brugerinddragelse er essentiel for at indsatserne afspejler brugernes behov og ønsker i udviklings- og etableringsfasen. Samtidig skal indsatserne udvikles i en retning som er i overensstemmelse med de behov, der måtte opstå eller ved etableringen af andre indsatser, der kunne være relevante for målgruppen.

Lovforslaget omtaler evaluering i bemærkningerne, men der er imidlertid ikke fremhævet i noget i lovteksten vedrørende evaluering eller brugerinddragelse. Den feedback-mekanisme bør lovteksten afspejle.

Mobile udsatte enheder

Særligt ser vi de mobile udsatte-enheder som et vigtigt element, fordi de kan nå borgere, der opholder sig uden for de større byer, eller som ikke har mulighed for at opsøge hjælp selv.

Selvom det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at de mobile udsatte-enheder skal have en opsøgende funktion, mener vi, at dette bør fremgå direkte af lovteksten for at sikre klarhed og ensartet implementering.

Dette er særligt vigtigt, fordi enhederne skal nå borgere uden for de større byer, som har længere til eksisterende hjælp og støtte, hvilket forudsætter, at enhederne er til stede, der hvor borgerne opholder sig og aktivt opsøger borgerne frem for at afvente, at borgerne selv henvender sig.

Vi anbefaler derudover, at det præciseres, at de mobile udsatte-enheder skal kunne operere på tværs af kommunegrænser, så indsatsen kan dække et større geografisk område og dermed nå flest muligt i målgruppen. Samtidig bør de mobile udsatte-enheder have fasttilknyttede kommunale sagsbehandlere, ligesom der er krav om i Gadens Huse

Vi opfordrer derfor til:

- At det fastsættes i lovteksten, at de mobile udsatte-enheder skal have en tydelig opsøgende funktion.
- At enhederne kan operere på tværs af kommunegrænser.
- At enhederne har fasttilknyttede kommunale sagsbehandlere.

Gadens huse

I forhold til Gadens Huse mener vi, at der bør etableres flere tilbud i de større byer, da ét enkelt tilbud ikke vil kunne dække behovet eller være tilgængeligt for hele målgruppen. Samtidig finder vi det afgørende, at etableringen af Gadens Huse ikke fører til en centralisering af hjælpen. Borgere skal fortsat kunne modtage støtte uden for Gadens Huse, herunder på herberger og gennem eksisterende indsatser. Vi anbefaler derfor, at det tydeliggøres, at Gadens Huse skal fungere sammen med eksisterende tilbud og bidrage til at styrke og forbinde disse frem for at erstatte dem.

Vi vil samtidig understrege, at det ikke alene bør være de mobile udsatte-enheder, der har en opsøgende funktion. Vi mener, at også Gadens Huse skal have et aktivt opsøgende virke. Efter vores vurdering er dette en forudsætning for at nå de mest sårbare borgere, som ofte ikke er i stand til selv at opsøge hjælp, heller ikke når tilbuddene er placeret tæt på deres opholdssteder. Det kræver derfor, at Gadens Huse aktivt arbejder opsøgende for at sikre, at disse borgere får adgang til støtte.

Vi opfordrer derfor til:

- Lovteksten fremhæver brugerinddragelse i Gadens Huse og de Mobile udsatteenheder, så indsatserne afspejler målgruppen behov.
- Gadens huse får en opsøgende funktion.
- At Gadens Huse fungerer som en ekstra adgang til kommunal hjælp uden at erstatte eksisterende hjælp og støtte.

Vedrørende målgruppe

Serviceovens § 111 c, stk. 2 samt retssikkerhedslovens §9 e, stk. 3

Vi mener, at den foreslåede målgruppeafgrænsning er for snæver og ikke i tilstrækkelig grad omfatter de mest sårbare borgere. Kravet om, at borgeren skal opfylde to ud af tre kriterier, indebærer en betydelig risiko for, at borgere med komplekse problemstillinger falder uden for målgruppen, selv om de har behov for indsatsen.

Samtidig oplever vi, at selv borgere, der opfylder kriterierne, risikerer at blive afvist, fordi de mangler en formel diagnose eller dokumentation, hvilket i praksis gør målgruppen endnu mere snæver. En stor del af målgruppen er netop kendetegnet ved manglende udredning og begrænset kontakt til systemet, hvilket gør den foreslåede ordning særlig problematisk. Dokumentationskrav må ikke udgøre en barriere for adgang til hjælp.

Vi opfordrer derfor til:

- Dokumentationskrav må ikke udgøre en barriere for adgang til hjælp.
- Målgruppen gøres mere fleksibel og baseres på en konkret og helhedsorienteret vurdering, med udgangspunkt i målgruppen efter serviceovens § 110.

Serviceovens § 111 c, stk. 3 samt retssikkerhedsloven §9 e, stk. 4-5

Vi finder det problematisk, at borgere ikke kan klage over afgørelser om målgruppe eller afvisning som følge af manglende kapacitet. Vi mener, at borgere ikke bør kunne afvises uden samtidig at blive sikret adgang til den hjælp, de har krav på, og der bør derfor stilles klare krav til håndtering af afvisninger. Dette understreger samtidig behovet for, at der etableres tilstrækkelig kapacitet, herunder flere Gadens Huse og mobile udsatte-enheder, så målgruppen kan få adgang til de tilbud, lovforslaget lægger op til

Efter vores vurdering skaber den manglende klageadgang risiko for uensartet praksis og vilkårlige afgørelser.

Det fremstår desuden uklart, hvorfor netop denne målgruppe, som lovforslaget har til formål at hjælpe, afskæres fra almindelige retssikkerhedsprincipper.

Vi opfordrer derfor til:

- At der indføres klageadgang over afgørelser vedrørende målgruppe.
- Retsgaranti der sikrer, at borgere, som afvises på grund af manglende kapacitet, tilbydes hjælp et andet sted.

Indsatsernes omfang

Retssikkerhedsloven § 9 e, stk. 2.

Vi mener, at de indsatser, der kan iværksættes efter bestemmelsen, er for begrænsede i forhold til målgruppens behov.

Vi finder det særligt problematisk, at støtte efter servicelovens § 85 a samt visitering til botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108 ikke indgår, da disse indsatser netop er målrettet den gruppe af borgere, som lovforslaget har til hensigt at hjælpe. Det er lovgivers klare intention med § 85 a at støtte borgere i egen bolig, så de ikke bliver hjemløse igen, og det fremstår derfor uforståeligt, at denne indsats ikke indgår i ordningen.

Tilsvarende gælder botilbud efter §§ 107 og 108, som anvendes til borgere med alvorlige psykiske lidelser, misbrug eller komplekse sociale problemer, og som ikke kan opholde sig på et almindeligt herberg.

Efter vores opfattelse er der tale om helt essentielle indsatser for målgruppen, som ikke bør udelades.

Vi bemærker samtidig, at disse indsatser kan bevilges, hvis borgerens handlekommune er den samme som kommunen med Gadens Huse, hvilket viser, at det i praksis er muligt at udvide ordningen.

Enhederne skal også fungere som et ”videnscenter”, der kan henvise til andre relevante tilbud for målgruppen, f.eks. misbrugsbehandling, psykiatri, social tandpleje, væresteder osv.

Vi opfordrer derfor til:

- At Indsatserne udvides til at inkludere bostøtte efter servicelovens §85 a og visitering til §§107 og 108.
- At indsatserne også inkluderer et ”videnscenter”, der kan henvise til andre relevante tilbud for målgruppen.

Fasttrack-ordning til afklaring af handlekommune

Retssikkerhedslovens § 61, stk. 2-5

Vi ser positivt på, at der indføres en fasttrack-ordning, hvor Ankestyrelsen skal træffe afgørelse om handlekommune inden for 10 arbejdsdage. Vi mener, at dette er et vigtigt skridt, da mange borgere i dag bliver fastholdt i mellemkommunale tvister og derfor ikke modtager den nødvendige hjælp. Vi ser også positivt på, at Ankestyrelsen uden ugrundet ophold ved modtagelsen af sagen skal meddele, hvilken kommune, der skal fungere som midlertidig handlekommune.

Vi oplever imidlertid en række udfordringer i praksis. Kommuner iværksætter ikke altid støtte, selv om de er midlertidig handlekommune, og vi ser også, at bevillinger bortfalder, når handlekommunen endeligt fastlægges.

Vi finder det derudover problematisk, at ordningen kun gælder en snæver målgruppe, da behovet for hurtig afklaring af handlekommune i praksis gør sig gældende for en langt bredere gruppe borgere.

Vi opfordrer derfor til:

- Målgruppen for fast track ordningen udvides til målgruppen for servicelovens §110.

Besiddelse af euforiserende stoffer

Lov om euforiserende stoffer §§ 3, stk. 4 og 3 e

Vi bakker op om intentionen om at reducere kriminaliseringen af en meget udsat målgruppe, og vi ser det som positivt, at konfiskation af euforiserende stoffer afskaffes for målgruppen, da det ikke bidrager til at bringe borgere ud af misbrug og kan forværre deres situation.

Vi er enige i, at ordningen bør afgrænses til borgere med en stærk afhængighed, men vi er uenige i lovgivers afgrænsning af, hvilke sociale forhold der skal være opfyldt. Efter vores opfattelse er målgruppen for snævert afgrænset og stemmer ikke overens med den målgruppe, lovgiver i øvrigt anser som socialt udsat.

I den forbindelse, finder vi det problematisk, hvis arbejdsindtægt i sig selv skal afskære borgere fra at være omfattet af målgruppen. Dette gælder både borgere med indtægt fra socialt frikort og borgere med anden beskeden arbejdsindtægt. En borger, der opholder sig på herberg, er fortsat socialt udsat, også selv om vedkommende har en mindre indtægt. Vi mener derfor, at det er inkonsekvent, hvis disse borgere ikke omfattes af nærværende lovforslag.

Vi er samtidig bekymrede for, at vurderingen i vidt omfang overlades til politiets skøn. Vi mener ikke, at politiet nødvendigvis har de faglige forudsætninger for at vurdere afhængighed, hvilket skaber risiko for uensartet praksis og forkerte vurderinger.

Vi opfordrer derfor til:

- At målgruppeafgrænsningen udvides, så den tager udgangspunkt i borgere med stærk afhængighed, som samtidig falder inden for målgruppen efter servicelovens § 110

- At arbejdsindtægt, herunder fra socialt frikort, ikke afskærer borgere fra at være omfattet af målgruppen.

Opsummering

På baggrund af ovenstående bemærkninger har vi samlet vores opfordringer nedenfor. Opfordringerne afspejler de væsentligste ændringer, som vi vurderer er nødvendige for at sikre, at lovforslaget i praksis kan understøtte målgruppen og styrke både adgang til hjælp og retssikkerhed.

Samlede opfordringer:

Serviceoven (§ 111 c – Gadens Huse og mobile udsatte-enheder)

- At lovteksten fremhæver brugerinddragelse i Gadens Huse og de Mobile udsatteenheder, så indsatserne afspejler målgruppen behov
- At det fastsættes i lovteksten, at de mobile udsatte-enheder skal have en tydelig opsøgende funktion
- At de mobile udsatte-enheder kan operere på tværs af kommunegrænser
- At enhederne har fasttilknyttede kommunale sagsbehandlere.
- At Gadens Huse også får en opsøgende funktion
- At der etableres flere Gadens Huse i de større byer
- At Gadens Huse fungerer som en ekstra adgang til kommunal hjælp uden at erstatte eksisterende tilbud
- At Gadens Huse ikke fører til centralisering af hjælpen, men styrker og forbinder eksisterende indsatser

Retssikkerhedsloven (§ 9 e – målgruppe, klageadgang og indsatser)

- At dokumentationskrav ikke udgør en barriere for adgang til hjælp
- At målgruppen udvides med udgangspunkt i målgruppen i servicelovens § 110
- At der indføres klageadgang over afgørelser vedrørende målgruppe
- At der indføres en garanti, som sikrer, at borgere, der afvises på grund af manglende kapacitet, tilbydes hjælp et andet sted
- At kapaciteten øges gennem etablering af flere Gadens Huse og mobile udsatte-enheder
- At indsatserne udvides til at omfatte bostøtte efter servicelovens § 85 a samt visitation til botilbud efter §§ 107 og 108
- At indsatserne også skal inkludere et ”videnscenter”, der kan henvise til andre relevante tilbud for målgruppen.

Retssikkerhedsloven (§ 61 – fasttrack-ordning)

- At målgruppen for fasttrack-ordningen udvides til målgruppen efter servicelovens § 110

Lov om euforiserende stoffer (§ 3, stk. 4 og § 3 e)

- At målgruppeafgrænsningen udvides til borgere med stærk afhængighed inden for målgruppen efter servicelovens § 110
- At arbejdsindtægt, herunder fra socialt frikort, ikke afskærer borgere fra at være omfattet af målgruppen.

Med venlig hilsen

Juman Subihi

SAND – De hjemløses landsorganisation